

დიდი გამოცდილების მქონე შტურმანი მუშაობას იწყებს ანტარქტიდის ვეშაპჭერ ფლოტილიაში, ტანკერ „СЛАВА-5-ის“ და „უკრაინის“ ეკიპაჟთან ერთად, რომლის კაპიტან-დირექტორი იყო ლეგენდარული კაპიტანი ალექსეი სოლიანიკი. სწორედ მასთან ერთად მიიღო უდიდესი გამოცდილება და რამდენიმე წლის შემდეგ ამავე ტანკერის კაპიტან-დირექტორი გახდა. ამ პოზიციაზე მრავალი რთული და ფათერაკიანი წელი გაატარა.

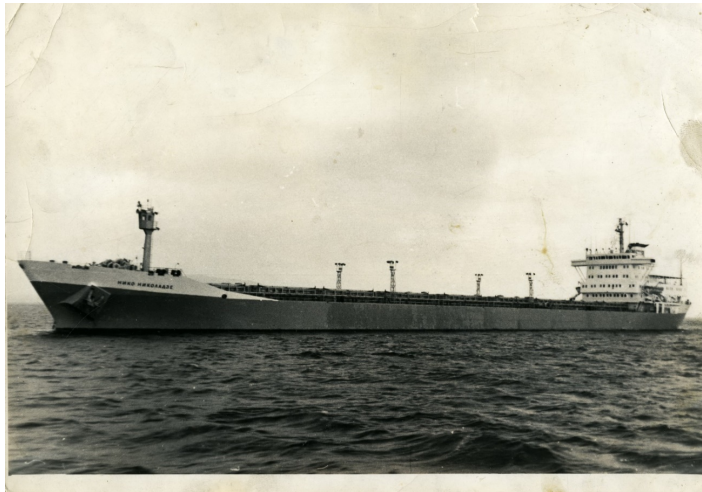
მეზღვურად კურთხევის ცერემონიული ეკვატორიაში

ვინც ერთხელ ყოფილა, ბათუმში ხარიტონ ახვლედიანის მუზეუმში, შეუძლებელია ყურადღება არ მიექცია მუზეუმში დაცული ვეშაპის ჩონჩხსათვის. ეს ჩონჩხი 1962 წელს მუზეუმს საჩუქრად გადასცა ვეშაპჭერი ფლოტილიის ტანკერ „უკრაინის“ კაპიტან - დირექტორმა ალექსი სალიანიკმა და კაპიტანმა აბესალომ ზენაიშვილმა. ვეშაპ-ფინვალი მოკლულია ანტარქტიდის წყლებში, ჩონჩხის ხერხემლის სიგრძე 18 მ-ია. წონა კი 70 ტონა ყოფილა (მუზ.ფ. N1962 ბ.გ.N899)

ვეშაპის ჩონჩხი

დღეს ბათუმელებსა და ბათუმის სტუმრებს აქვთ საშუალება ნახონ ამ უზარმაზარი ძუძუმწოვარა ბინადარის ჩონჩხი, რაც სწორედ კაპიტან ალაქსანდრე ზენაიშვილის დამსახურებაა. მისი ცხოვრების ისტორია უამრავი ასეთი ლამაზი დეტალებისაგან შედგება.

გემი „ნიკო ნიკოლაძე“

1972 წლიდან ა. ზენაიშვილი სამუშაოდ გადაჰყავთ საქართველოს საზღვაო სანაოსნოში კაპიტნის თანამდებობაზე, ის ყოველთვის გამოირჩეოდა როგორც ნიჭიერი გემთწამყვანი, დიდი გამოცდილების მქონე პირი, რომელიც ნებისმიერ პირობებში ახერხებდა მასზე დაკისრებული მოვალეობის ხარისხიანად შესრულებას.

აბესალომ ზენაიშვილი მეგობრებთან ერთად

ალექსანდრე ზენაიშვილი, როგორც პროფესიონალი მეზღვაური და საზღვაოსნო საქმიანობაში მრავალი კარგი საქმის ინიციატორი და სულისჩამდგმელი, ცხოვრებაში იყო კარგი მეოჯახე, შესანიშნავი მამა და ბაბუა. ბათუმში, მოსწავლე ახალგაზრდობის პარკითან ახლოს, ყოფილი პიონერის ქუჩაზე, ყოველთვის გამოირჩეოდა ზენაიშვილების კარმიდამო, რომელიც პატრონით იდუმალი და ძალიან შორეული იყო უცხო თვალისათვის. იგი დღესაც კეკლუცად იწონებს თავს. ამ კარმიდამოსა და ალექსანდრე ზენაიშვილის ხსოვნას სათუთად იცავს და ინახავს მისი მეუღლე კლარა ზენაიშვილი, რომელმაც თხოვნით მისულს მისი პირადი ფონდიდან მხოლოდ მცირეოდენი გამოიმეტა, ხელის კანკალით მომცა და კატეგორიულად გამაფრთხილა, რომ დამებრუნებინა. მეც ძალიან მალევე შევუსრულე თხოვნა, რომ შემძლებოდა ალექსანდრე ზენაიშვილის ცხოვრების მემკვიდრესთან კვლავ გასაუბრება და ლეგენდარული ვეჭაპ-მჭერის ცხოვრების დეტალების გაცნობა სწორედ იმ გარემოცვაში, სადაც თავისი სიცოცხლის შეგნებული პერიოდი გაატარა.

ოჯახმა გადმოგვცა აბესალომ ზენაიშვილის საარქივო მასალების ერთი ნაწილი, რომელიც მოიცავს 66 ფოტო და 5 ქაღალდისფუძიან დოკუმენტს. წლების მანძილზე შეგროვებული ფოტომასალის მცირე ნაწილის შესწავლითაც შეიძლება გასაგები გახდეს, თუ რა ბოობქარი და საინტერესო ცხოვრება ჰქონდა სიცოცხლეშივე ლეგენდად ქცეულ აბესალომ ზენაიშვილს. ჩვენი ამოცანაა ეტაპობრივად შევაგსოთ კოლექცია ახალი მასალებით.

ა. ზენაიშვილი ერთ-ერთი პირველი შორეული ნაოსნობის ქართველი კაპიტანია, რომელიც ვეშაპსარეწ გემს მართავდა და თავის გამოცდილებას უშურველად გადასცემდა მომავალ მეზღვაურებს.

Guguli Pataridze

Captain Abesalom Zenaishvili became the legend of life Summary

In the beautiful city of Batumi in 1920, was born and raised to the distant Navy captain - Abesalom Meliton Zenaishvili. From 1940, the 4th year student of the marine technician was recruited in military service, and in 1942 he was wounded in the war again and was sent to his native college. He has developed a professional experience and is first the captain of the vessel and then third assistant. Soon he begins to work in the Odessa Maritime Navy, where a talented sailor is taken to be the captain of the fledgling division of the ship, subsequently as captain. This article is about life of an eminent sailor.

ზედა სამება
ტოპონიმიისა და გეოგრაფიის სტრუქტურის ზოგიერთი საკითხი

ქობულეთის მუნიციპალიტეტში გავრცელებულია უამრავი ტოპონიმი, რომლებიც მდინარეების, მთების, დაბლობების, ბორცვებისა თუ დასახლებული პუნქტების გეოგრაფიულ სახელთა ერთობლიობაა. ტოპონიმიკური კვლევა-ძიება საკმაოდ გაავრცელებული სამამულო მეცნიერებაში, თუმცა იგი არცთუ იოლი კვლევის ობიექტია. ამიტომ გადავწყვიტეთ საკუთრივ სოფელ ზედა სამებაში გავრცელებული ადგილთა სახელების წარმომავლობით შემოვიფარგლოთ და შეძლებისდაგვარად განვმარტოთ ისინი. თუმცა უნდა ითქვას, რომ იდეა რამდენიმე წლის წინ გამიჩნდა. შესაბამისად აუცილებელი იყო სოფლის უხუცესებისაგან გამეგო ინფორმაცია, რადგანაც ნარატიული წყაროები არ არსებობდა. ამიტომაც ვისარგებლე ზეპირი გადმოცემებით და ჩავრთე ჩემს კვლევაში. ამ მხრივ დიდი სამსახური გამიწიეს სიტყვაუხვმა რესპონდენტებმა: 87 წლის ასლან კახიძემ და 87 წლის რიზა ხინიკაძემ.

ტოპონიმი (ბერძნ. topos ადგილი და onyma - სახელი) სამება საკმაოდ გავრცელებული სახელია დასახლებული პუნქტებისა არა მარტო საქართველოში, არამედ რუსეთში და სხვა ქრისტიანულ (მართმადიდებლურ) ქვეყნებში. სამებას სლავები მოიხსენიებდნენ ტროიცკის სახელით. ამავე სახელს ატარებს დუხოვორების ერთ-ერთი სოფელი ჯავახეთში.

ტოპონიმი სამება გავრცელებულია სამხრეთ-დასავლეთ საქართველოშიც (ჩოხატაური, ხელვაჩაური, ქობულეთი...). ქობულეთის მუნიციპალიტეტში მდებარე ეს სოფელი ორი დიდი უბნის - ზედა და ქვედა სამების სახითაა წარმოდგენილი.

სოფლის ორ ნაწილად გაყოფა უკავშირდება კოლექტივიზაციის პერიოდს (XX საუკუნის 20-იანი წლები) და განპირობებული იყო ამჟამინდელი ქვედა სამების ტერიტორიაზე არსებული სასოფლო კანტორის კუთვნილებასთან დაკავშირებული დავით. გადაწყდა, სოფლის ზემო და ქვემო უბნების გამყოფ ადგილას აეშენებინათ ახალი კანტორა, რამაც საფუძველი ჩაუყარა ამ ორი უბნის დამოუკიდებელ სასოფლო ერთეულებად ჩამოყალიბებას.

ოსმალთა სამსაუკუნოვანმა ბატონობამ, რუსეთის იმპერიის შორს გათვლილმა მუჰაჯირობის პოლიტიკამ და შემდგომ, საბჭოთა პერიოდის ათეისტურად აღზრდილმა თაობამ თითქმის სავსებით "მიივიწყა" ამ სოფლის წარმომავლობა. ტოპონიმს სხვადასხვანაირი ახსნა მოეძებნა. რესპონდენტ ასლან კახიძის ვერსიით, ადგილობრივ გლეხს თხა ჩაუბამს ბარდნაღში, მაგრამ მოგვიანებით ვერ გაუხსენებია თხის ადგილსამყოფელი და დაუძახნია: სა მება, სა მებაო (სად მება როგორ ვერ ვიხსენებო).

უფრო სარწმუნოდ გვეჩვენება მეორე ვერსია, რომლის შესახებაც საუბრობს "ამბიონის" ტაძრის წინამძღვარი, მღვდელი დანიელ სოლომონიძე. იგი გვიყვება ქობულეთის სოფელ ზედა სამებაში ყოველადწმიდა ღვთისმშობლის სახელობის ტაძრის ისტორიას. მისი ინფორმაციით, ტაძარი აშენდა ჩრდილოეთ ამერიკისა და კანადის მიტროპოლიტის მეუფე დიმიტრის ღოცვა-კურთხევით და საზეიმოდ გაიხსნა 2011 წლის 22 სექტემბერს. მისივე ინფორმაციით, აჭარაში ოსმალ-

თა ბატონობას შეეწირა არაერთი ქრისტიანული სამლოცველო, მოსახლეობა კი გამუსლიმანდა. მოგვიანებით კი მოსახლეობის ნაწილი მუჰაჯირობის მსხვერპლი გახდა, ნაწილი კი გადასახლდა სხვადასხვა რეგიონში, რათა შეენარჩუნებინა ეთნიკური თავისთავადობა. სწორედ მათ უწოდეს **ამ სოფელს სამება უწოდეს**, რათა არ გამქრალიყო სოფლის ქრისტიანული წარსული და სოფელში არსებული ტაძრის ნაკვალებიც.

რესპონდენტ შაქრო კახიძის ოჯახში
მაჯვნიდან: თ. ფუტყარაძე, ნანა კახიძე, ქეთევან მაღლიშვილი,
შაქრო კახიძე და ინგა თავებერიძე

რამდენიმე წლის წინ სოფელში მცხოვრებმა კახიძეების ოჯახმა სასახლისთვის მიწის გამოთხრის დროს **ორფუთიანი ზარი** აღმოაჩინეს. ამ **ადგილს ხალხი დღესაც სახტარს (საყდარს) ეძახის**. ე.ი. აქ ძველად ტაძარი უნდა არსებულიყო. გადმოცემით, სამლოცველო ხის ნაგებობა ყოფილა და ოსმალებს დაუნგრევიათ. ეკლესიის წინამძღვარს მოუსწრია ხატების გურიის სოფელ აკეთში გადასვენება, ზარი კი სიმძიმის გამო ვერ წაუღიათ და იქვე ჩაუმარხავთ. რესპონდენტ შაქრო კახიძის ინფორმაციით ეს ზარი თითქმის ორმოცდაათი წლის განმავლობაში ზედა სამების საჯარო სკოლაში ეკიდა და გაკვეთილების დაწყებასა და დასრულებას აუწყებდა აღსაზრდელებს, მოგვიანებით კი იგი ტაძარს დაუბრუნდა. ტაძარი ყოველდღე მინდა ღვთისმშობლის სახელობისა და მდებარეობს აღმოჩენილი ზარის ტერიტორიიდან სულ რაღაც 50 მეტრის დაშორებით.

მოგვიანებით, როცა ოსმალებმა ტაძარი გაანადგურეს, იქ გაჩნდა სასაფლაოები, რამაც გამოიწვია ნატაძრალის ადგილზე ახალი სამლოცველოს მშენებლობა. ტაძრის მშენებლობის ადგილად მოინიშნა მიმდებარე ტერიტორია. მშენებლობის დაფინანსება ითავა უცხოეთში მოღვაწე იქაურმა ბიზნესმენმა **თენგიზ ხინიკაძემ** და 3 წლის განმავლობაში ააშენა სრულიად ახალი ჯვარგუმბათოვანი სტილის ყოველდღე ღვთისმშობლის სახელობის დიდი ტაძარი, რომელიც, რომელიც **2011 წ. სექტემბერში გაიხსნა**. ტაძარი ჯერ მოხატული არაა, ხატების რაოდენობა კი დღითი დღე მატულობს. მრავლდება მრევლიც. სოფლის მკვიდრნი ნელ-ნელა უბრუნდებიან მამაპაპისეულ სარწმუნოებას, ინათლე-

ბიან და ქრისტეს სარწმუნოების გზას ადგებიან.

ზოგადად, ცნობილის ტოპონიმ სამების სამების წარმომავლობა. იგი მამა ღმერთის, ძე ღმერთისა და სულიწმინდის ერთიანობას გამოხატავს.

მნიშვნელოვანია, რომ სოფელ ქვედა სამებაშიც შემორჩენილია პატარა ბაზილიკური ტაძრის ნანგრევები, სადაც ასევე გადაწყდა სულიწმინდის სახელობის ტაძრის მშენებლობა.

ზედა სამების ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის სახელობის ეკლესია

ზედა სამების ეკლესიასთან მისვლამდე, სამების თხემზე არის ყველაზე ჩადაბლებული ადგილი - ყელი. ამ უბანში ცხოვრობენ **ხინიკაძეები**. შესაბამისად ამ ადგილს **ხინიკაძეების ყელსაც** ეძახიან. გადმოცემის მიხედვით, ხინიკაძეები წარმოშობით არიან ხინოდან. ხინიკაძეების გარდა უბანში ცხოვრობენ **კახიძეები, საბაზები, ბეჟანიძეები და მოწყობილები**.

სოფლის ტოპონიმებს შორის ყურადღებას იქცევს საყდარის სიახლოვეს მდებარე ქობულეთი-ზედა სამების სამარშრუტო მიკროავტობუსის ბოლო გაჩერება - **საწიწილე**. ამ ადგილიდან გზა ყველა მიმართულებით მიემართება. მთხრობელის თქმით, საწიწილეს სწორედ ამიტომ შეურქმევიათ.

საწიწილედან სკურდას მთის მიმართულებით, ხუთასიოდე მეტრში არის ტოპონიმი - **ღარები**. იგი ზედა სამების ბოლო დასახლებაა. აქედან არაჩვეულებრივი ხედი იშლება ყველა მიმართულებით და ქობულეთის მუნიციპალიტეტის თითქმის ყველა დასახლებული პუნქტის გარჩევა შეიძლება.

მეორე მსოფლიო ომის პერიოდში ამ ადგილზე საბჭოთა ჯარების მცირე კონტიგენტიანი საზენიტო ნაწილი იდგა. თურმე ნაწილის წყლით მომარაგება ჭირდა. არადა წყალი ორასიოდე მეტრში იყო. გადაწყვიტეს წყლის მოყვანა ღარების ერთმანეთზე გადაბმით. იქვე იზრდებოდა მურყანის არაჩვეულებრივი რაყა, რომელიც მოჭრეს და ეწოთი გამოთაღეს ღარები, გადააბეს ერთმანეთზე და მოიყვანეს წყალი. ამ ადგილსაც ამიტომ ღარები შეარქვეს. ღარების უბანი დასახლებული არიან: **კახიძეები, ართმელაძეები და ღუმბაძეები**.

ღარებიდან სკურდას მთის მიმართულებით მიმავალი სამანქანე გზის ცალკეულ მონაკვეთებზე მდებარეობს **კაპეტი, ჯარწიფლნარი, ლაშე** და სხვა ად-

გილეები.

რესპონდენტ ასლან კახიძის ინფორმაციით თურმე **კაპეტი** მაგარს, საღს აღნიშნავს. მართლაც ღარებიდან საურმე გზის გაყვანა კაპეტის დელემდე მოგვიანებით შეჩერდა მისი გაუვალობის გამო. ზემოთ აღნიშნული გზის მესამე კილომეტრზე მდებარეობს **ჯარწიფლნარი**. იგი მთაში სამი-ოთხი პექტარი ფართობის მქონე დავაკებას წარმოადგენს, სადაც ცადაწვდილი, სწორი ტანის წიფლის "ჯარი" იდგა.

რესპონდენტის თქმით, კოლექტივიზაციის გარიჟრაჟზე სოფელში იყო საქონლის საზაფხულო ფერმა. ფერმის წყლით მომარაგება კილომეტრზე მეტი სიგრძის არხით ხდებოდა. ამჟამად იქ გზაა გაყვანილი და შესაბამისად გაიჩეხა ეს ადგილი ისე, რომ ერთი "მოწმეც" აღარ დარჩენილა.

სამანქანე გზის ბოლო მონაკვეთი **სკურდას მთის** სახელითაა ცნობილი. ეს მთა ზღვის დონიდან 1850 მეტრის სიმაღლეზე მდებარეობს. აქედან ქობულეთისა და მეზობელი გურიის არაჩვეულებრივი პანორამა იშლება. მთის უკან დაჭაობებული, ტალახიანი ვაკე ადგილი შესანიშნავი სამკურნალო თვისებებით ხასიათდება. ამიტომ იგი სოფელ ქობულეთის თემში შემავალი სოფლების - კოხისა და თავისთავად სამებლების კურორტად იქცა გასული საუკუნის 60-იან წლებში. ასლან კახიძის თქმით ივლის-აგვისტოში აქ 300-ზე მეტი დამსვენებელი იყრიდა თავს. სწორედ სამკურნალო თვისებების მქონე ტალახის არსებობის გამო უწოდეს ამ ადგილს **ლაშე**.

ტოპონიმ **სკურდას** ეტიმოლოგიის შესახებ რესპონდენტები ვერაფერს ამბობენ, თუმცა აღნიშნავენ ისლით დაფარული შავი ზღვისკენ მიმართული მთის ფერდის კლდოვან, ციცაბო ხასიათს. შესაძლოა ამიტომ შეერქვა ამ ადგილს სკურდა.

სკურდას მთა

როგორც აღინიშნა, სოფელი პოლიგენური დასახლებისაა. აქ კახიძეებთან ერთად ცხოვრობენ **კაიკაციშვილები, ბლადაძეები და გოგიტიძეები**. უბნების დასახლებაც ძირითადად გვარობრივ პრინციპს ექვემდებარება.

ჩვენი ყურადღება მიიქცია **კახიძეების** გვარების ისტორიამ, რომლებიც სოფლის მოსახლეობის ძირითად ნაწილს შეადგენენ. **კახიძეების წინამორბედად მიიჩნევენ იმერელ ქავჭავაძეებს**, ხოლო ქობულეთში მცხოვრები **გოხიძეები, ხაბაზები და მემარნეები კახიძეების მონათესავე გვარები არიან**. რესპონდენტის თქმით, კახიძეები ხუთი ძმის ნამრავლს წარმოადგენენ, რომელთაგან გამოყოფენ მემარნეს ანუ მეღვინეს და ხაბაზს ანუ პურის მცხოვრებს. გოხიძე კი წარმოდგენილია, როგორც მონადირე და პურის მჭამელი. ხაბაზები და მემარნეები ამჟამად ცხოვრობენ მუხაესტატეში, წყავროკასა და გვარაში.

საინტერესო ზეპირი ისტორიები უკავშირდება **ჭანთ-იმერეს** უბანში მცხოვრები **სონჩეოს** საგვარეულოს. მეორე მსოფლიო ომის პერიოდში ფაშისტების მიერ ოკუპირებული უკრაინიდან ლტოლვილი ბავშვები მოხდნენ საქართველოში, მათ შორის ქობულეთშიც. სონჩეოები სწორედ მათი შთამომავლები არიან.

სამეხასა და მის შემოგარენში უამრავი ტოპონიმია, რომლებშიც ნათლად ჩანს სოფლის ისტორია, სამეურნეო ცხოვრება თუ გვარობრივი სტრუქტურა. მათი გამომხეურება, შესწავლა, განმარტება-გაშიფრვა მართლაც რომ საშუაო საქმეა.

წყაროები და ლიტერატურა:

1. ი. თავბერიძე, საველე ეთნოლოგიური ექსპედიცია - 2018, დღიური, N 1, 2, 3

Inga Tavberidze

Upper Sameba Some issues of toponym and surname structure Summary

In Kobuleti municipality, many toponyms cover the geographical names of rivers, mountains, hills, and settlements. In the article, based on field data is presented some issues of toponym and surname structure of Upper Sameba, Kobuleti Municipality.

სტამბოლის ქართულ საგანეში დაცული პუბლიცისტური წერილები
(მასალები მოგვაწოდა პროფესორმა შუშანა ფუტკარაძემ)

მემედ ბეგ-აბაშიძე
სამშვიდორო კონფერენცია

კარგა ხანია, რაც მოკავშირეთა სამშვიდორო კონფერენცია ზავის კითხვებზე მსჯელობს; მარა ეს კითხვები მან ჯერ კიდევ ვერ დააბოლოვა. ამ რამდენიმე დღის წინათ კი დეპეშებმა გადმოგვცეს, რომ შესაძლებელია სამშვიდორო კონფერენცია დაიშალოს და მეგობრები ერთმანეთს მტრულად დაშორდნენ. რაშია საქმე?

კაპიტალისტურ ქვეყნებს რომ ერთი მეორის საწინააღმდეგო ბევრი რამ აქვთ, ეს ცხადია. ინგლისის ინტერესები ვერ ეგუება საფრანგეთისას, ამერიკი-ინგლისისას, იაპონიის-ამერიკისას და ასე; საფრანგეთს სურს ერმანია მიწასთან გაასწოროს, თითქმის ამოშალოს სულ საერთაშორისო ცხოვრებიდან. ინგლისს შუა პოზიცია უჭირავს. ამერიკა მისი პრეზიდენტის – ვილსონის სახით ცდილობს ხალხთა ღიგა სინამდვილით აქციოს და აი, ეს სხვა და სხვა ინტერესები სხვა და სხვა ქვეყნის კაპიტალისტებისა ერთიმეორეს დაეჯახა და სამშვიდორო კონფერენცია ჩიხში შეამწყვდია.

ყველაზე უფრო რეაქიონურ, ყველაზე უფრო აგრესიულ როლს სამშვიდორო კონფერენციაზე თამშობს საფრანგეთის ბურჟუაზია, საფრანგეთის პრემიერის კლემანსოს სახით. ბატონ კლემანსოს ხალხთა ღიგა სურს გადააქციოს სამხედრო კავშირთ ცენტრალურ ევროპის სახელმწიფოთა წინააღმდეგ. ამნაირათ ის მეტაურობს იმ რეაქციულ მიმდინარეობას, რომელმაც მომავალში ეხლანდელ ომზე უსაშინლესი ომი, უსაშინლესი სისხლის ღვრა უნდა გამოიწვიოს.

ასეთია კაპიტალის თვისება. მან, თუ ის მაგრათ გრძნობს თავს, იოტი-სოდენა დათმობაც კი არ იცის. ის ხმალამოწვდილი მიდის და მიდის წინ, სანამ უფსკრულის პირამდე არ მივა და შიგ არ გადაეშვება მთელი თავისი სისხლიანი არსებით. და აი, ბატონი კლემანსო, სწორედ, ამ უფსკრულისკენ მიექანება.

თითქმის ყველა ამ ქვეყნებს, რომელთაც პარიზის სამშვიდორო კონფერენციამ გულში ღაზვარის ჩაცემა მოუნდომა, ხმა აღიმადლეს და საქვეყნოთ განაცხადეს, რომ თავის ნებით თავს არ მოიკლავენ, დაე, მიბრძანდნენ და მოკლან. უეჭველია, რომ ევროპაში ბალშევიზმის გაძლიერება გამოიწვია პარიზის კონფერენციის გაუმაძღარმა მადამ; სხვა და სხვა ერები მიხვდნენ, რომ კაპიტალის მსახურთაგან მათ ხეირი არ დაერებათ და შეუდგნენ თავის ხსნის საშვალებათა გამოძებნას; ბლოკადის მიერ გამოწვეულმა შიმშილმა თავისი გამოიტანა და ბურჟუაზია მაქსიმალიზმმა წარმოშვა მუშათა მაქსიმალიზმი.

გერმანიაში, ვენგრიაში და სხვა და სხვა ჩარგულ ქვეყნებში თავი იჩინა შეთანხმების სახელმწიფოთა საწინააღმდეგოთ მოკავშირეთა ძებნამ. აქ უკვე ირჩევა საკითხი რუსეთი ბალშევიკებთან შეთანხმებისა. ამნაირათ პარიზის მაქიმალიზმმა, სხვა და სხვა ერების ინტერესთა აბუჩად აგდება, ადვილათ შესაძლებელია მიიყვანოს მთელი ქვეყნიერება კვლავ ხოცვა ჟლეტის გზაზე.

შესაძლებელია, რომ ესეოდენმა მსხვერპლმა, რომელიც შესწირა კაცობრიობამ ამ საშინელ ომის ღმერთს, საქვეყნო დემოკრატიისათვის ფუჭეთ ჩაიაროს. ყოვლად შეუძლებელია, რომ ამ ომის შემდეგ კვლავ ძველებური კაციჭამია ურთიერთობა დარჩეს ქვეყნიერებას. ძველი ქვეყანა უნდა განახლდეს და განახლდება კიდევ. კლემანოსები ვერ შეაჩერებენ ისტორიის ბორბლის ტრიალს.

ვილსონის პროგრამა განხორციელებას მოითხოვს. ერთა თვითგამორკვევა, შრომის უფლება მორიგი საკითხია კაცობრიობისა. ეს საკითხი უნდა გადაიჭრას.

შეიგნებენ კი ამას კლემანოსები? ვეჭვობთ. . . მით უარესი მათთვის. . .

მემედ ბეგ-აბაშიძე კადირ-ბეგ შერვაშიძე

დღეეშამ თფიისიდან თავზარდამცემი ამბავი გადმოგვცა, პარტახტიანი სახადისაგან თფილისში გარდაიცვალა სამუსლიმანო საქართველოს მოღვაწე, ჭეშმარიტი მამულიშვილი, საქართველოს დამფუძნებელი კრების წევრი, პოლკოვნიკი კადირ-ბეგ შერვაშიძე. შეწყდა ძვირფასი სიცოცხლე იმ ადამიანისა, რომლის ყოველივე ძალღონე იქითკენ იყო მიმართული, რომ თავის ხაღხს, თავის სამშობლოს დახმარებოდა. ადარ გვყავს კადირი, რომელიც თავის სამშობლოს განთავისუფლების მედგარი დარაჯი იყო.

უმაღლეს სწავლით აღჭურვილი, ჯერ კიდევ სრულიად ახალგაზრდა კაცი, ის მთელი თავისი ენერგიით და ახალგაზრდული გატაცებით ჩაება საზოგადო საქმეში. ის ერთი დამაარსებლთაგანი იყო სამუსლიმანო საქართველოს განმათავისუფლებელ კომიტეტისა; მხურვალე მონაწილეობას იღებდა ამ კომიტეტის საქმეებში. დღედღეზე მოელოდა იმ ბრწყინვალე დღეს, როცა სამუსლიმანო საქართველო სავსებით შევიდოდა დედა-სამშობლოს-საქართველოს ფარგლებში ავტონომიურათ.

როცა ახალციხის მაზრას ავანტიურისტთა ბრბო შემოესია, ის მაშინვე იქითკენ გაეშურა, ჩაუდგა სათავეში მუსლიმან ქართველთა რაზმს და თავგანწირულათ იბრძოდა ბანდების წინააღმდეგ.

სამუსლიმანო საქართველო ისედაც ღარიბია სწავლა-ცოდნით აღჭურვილი მოღვაწეებით და აი, მცირე ჯგუფს ასეთ მოღვაწეებისას გამოაკლდა ერთი თვალსაჩინო მოღვაწე კადირ-ბეგი. უღმობელმა სიკვდილმა მოსწყვიტა საყვარელ სამშობლოს მაშინ, როცა მისი მოღვაწეობა ესეოდენ ძვირფასი, ესეოდენ საჭირო იყო.

კადირის ძვირფას ნეშტს დღეს ჩამოასვენებენ ბათუმში. დაკრძალვის დღე ცალკე იქნება გამოცხადებული.

მშვიდობით, დაუვიწყარო მეგობარო. შენ შენი სიცოცხლე სამშობლოს შესწირე. მაღლიერი სამშობლო ამას არ დაგივიწებს და უკვდავ ყოფს შენს სახელს.

მემედ ბეგ აბაშიძე ექიმი ირაკლი სურგულაძე

ოთხ მაისს აჭარის გზაზე ყაჩაღებმა სიცოცხლეს გამოასალმეს სამუსლიმანო საქართველოს დიდი მეგობარი და მოსიყვარულე ექიმი ირაკლი სურგულაძე. მოკლეს ის ადამიანი, რომელსაც მთელი თავისი არსებით უყვარდა ქარტველი მუსლიმანები; მოკლეს სიცოცხლით და ჯან-ღონით სავეს ახალგაზრდა, რომელსაც დიდი სარგებლობის მოტანა შეეძლო ჩვენი კუთხისათვის-აჭარისათვის.

. . . და მერე ვინ მოკლა? როგორც ჩანს, ის მოუკლავთ აჭარლების წრიდან გამოსულ ყაჩაღებს; მოუკლავთ იმ ხალხის შვილებს, რომლის ინტერესებისათვის ირაკლი მზათ იყო თავი გაეწირა.

ირაკლი ერთად-ერთი ძმა იყო სამუსლიმანო საქართველოში კარგათ ცნობილ საზოგადო მოღვაწის **პეტრე სურგულაძისა**. პეტრემ ქართველ მუსლიმანთა დახმარების საქმეში დიდი უბედურება გამოიარა. სამუსლიმანო საქართველოდან გადახვეწილ ძმებს ქართველ მუჰაჯირებს პეტრე თავს ევლებოდა და უვლიდა მათ, როგორც ძმებს და მეგობრებს. პეტრეს მეოხებით ბევრი ქართველი მუსლიმანი გადაურჩა შიმშილით სიკვდილს.

. . . და მას შემდეგ არ ყოფილა არც ერთი წუთი, როდესაც პეტრეს თავის კერძო საქმეზე ეზრუნოს მხოლოდ, ის ყოველთვის სამუსლიმანო საქართველოს სიკეთეზე ფიქრობს და ზრუნავს. ასეთი იყო მისი ძმაც. ასეთი ადამიანი მოაშორეს წუთისოფელს; გამოგლიჯეს ის თავის სამშობლოს და თავის საყვარელ ძმას.

რა საშინელი ირონიაა ბედისა. კაცი, რომელიც თავს ევლებოდა ქართველ მუსლიმანებს, ქართველი მუსლიმანის ხელით გამოესალმა სიცოცხლეს. ძმა, რომელიც თავს ევლებოდა ქართველ მუსლიმანებს, რომელსაც თავის სიცოცხლის საგნით ქართველ მუსლიმანებისადმი სამსახური დაუსახავს მიზნათ, რჩება კერძო ცხოვრებაში სრულიად ობლათ, ერთად – ერთ ძმისგან გამოთიშულად. . . და უდებურება ის არის, რომ პეტრეს ტანჯავს ორგვარი ნაღველი: ერთი ის, რომ მან დაკარგა საყვარელი ერთად-ერთი ძმა და მეორე ის, რომ დაკარგა ვისი ხელით? ხელით იმ ხალხის შვილისა, რომლის კეთილდღეობისათვის იღწვოდა და იღწვის ამ ჯამთ ტანჯული პეტრე.

საუკუნოთ იქნება ხსენება სამუსლიმანო საქართველოს დიდი მეგობრის ირაკლი სურგულაძისა. მის ძმას, ჩვენს დიდ მეგობარს-პეტრეს არ ვიცით, თუ რა ნუგეში ვუთხრათ. ვსტირით ჩვენს მასთან ერთად დაუვიწყარ ირაკლის დაკარგვას.

ჩვენმა ცრემლებმა მისეს მას მცირედიც მაინც მისი ტანჯვის შემსუბუქება. ვუსურვოთ მას, რომ ვაჟკაცურად გადაეტანოს ეს დიდი უბედურება და კვლავ მალე დაბრუნდებოდეს თავის საყვარელ საქმეს-სამუსლიმანო საქართველოს თავდავიწყებით სამსახურს.

1920 წლის 11 მაისი.

გაცრეცილი ფოლიანტები

დამოუკიდებელი საქართველოს მარკები

რუბრიკით, „გაცრეცილი ფოლიანტები“, წარმოგიდგენთ საინტერესო საარქივო დოკუმენტს, რომელზეც დაკრულია დამოუკიდებელი საქართველოს ხუთმანეთიანი მარკა. მარკაზე საქართველოს რესპუბლიკის გერბია გამოსახული. დოკუმენტი 1921 წლის 12 თებერვალსაა შექმნილი.

„ ბათუმის ნავსადგურის უფროსს

განცხადება

უმორჩილესად გთხოვთ მომცეთ მოწმობა, რომ ევსტაფი კაზახის (ი ?) მსახურობს ბარჟა N 47 ზე

მთხოვნელი პატრონი

ბარჟა N 47 ივან ფოტიე (?) “

რუბრიკით „გაცრეცილი ფოლიანტები“ წარმოგიდგენთ ბათუმის პირველი საჯარო სკოლის ისტორიის ამსახველ უნიკალურ დოკუმენტს.

საარქივო სამმართველოში ჩატარებული ღონისძიებების დაიჯესტი 2018 წლის იანვარი-ნოემბერი

ოკუპაციის დღისადმი მიძღვნილი ღონისძიება

მიმდინარე წლის 22 თებერვალს აჭარის საარქივო სამმართველოში ჩატარდა საქართველოს ოკუპაციის დღისადმი მიძღვნილი ღონისძიება.

ღონისძიება გახსნა და დამსწრე საზოგადოებას მიესალმა საარქივო სამმართველოს უფროსი მაია ივანიშვილი. 1921 წლის თებერვლის მოვლენების შესახებ ისაუბრა საარქივო სამმართველოს საზღვარგარეთთან, საზოგადოებასთან, მასმედიასთან ურთიერთობის, პუბლიკაციისა და გამოყენების სამსახურის უფროსმა თანაზ ფუტკარაძემ.

ღონისძიების დასასრულს ნაჩვენები იქნა ფილმი „ფიქრები 1921 წლის თებერვალზე“.

არქივისტების პროფესიული დღე

მარტის პირველი ნახევარი გამორჩეულია სადღესასწაულო დღეების სიმრავლით. ყოველი წლის მარტის პირველ კვირას არქივისტები ზეიმობენ პროფესიულ დღესასწაულს - არქივისტის დღეს, 3 მარტი - დედის დღეა, ხოლო 8 მარტს აღინიშნება ქალთა საერთაშორისო დღე. ამ თარიღებთან დაკავშირებით, 2018 წლის 2 მარტს, აჭარის საარქივო სამმართველოში ჩატარდა საზეიმო ღონისძიება. ღონისძიება გახსნა და დამსწრე საზოგადოებას მიესალმა საარქივო სამმართველოს უფროსი მაია ივანიშვილი. სიტყვით გამოვიდნენ და ღონისძიების მონაწილეებს პროფესიული დღესასწაული, დედისა და ქალთა დღე მიულოცეს: სამმართველოს საზღვარგარეთთან, საზოგადოებასთან, მასმედიასთან ურთიერთობის, გამოყენებისა და პუბლიკაციის სამსახურის უფროსმა თამაზ ფუტკარაძემ, სამმართველოს უფროსის მოადგილეებმა - ანზორ თხილაიშვილმა და ბესიკ ბაუჩაძემ, ბათუმის საკრებულოს დეპუტატებმა ნატალია ძიძიგურმა და თამაზ სალუქვაძემ, ცენტრალური არქივის სამსახურის უფროსმა ელგუჯა გოგიბერიძემ. ღონისძიებას ესწრებოდნენ აჭარის უმაღლესი საბჭოს წარმომადგენლები: დეპუტატი ცოტნე ანანიძე, პრესსამსახურის უფროსი ფერიდე უსტი-აშვილი და ბათუმის საკრებულოს წარმომადგენლები.

იუნკრების გახსენება

მიმდინარე წლის 23 მარტს საარქივო სამმართველოს თანამშრომლებმა 1921 წლის 23 მარტს ბათუმის განთავისუფლებისათვის ბრძოლაში დაღუპული გმირები გაიხსენეს და წუთიერი დუმილით პატივი მიაგეს მათ ხსოვნას.

უკრაინა-საქართველო: დიპლომატიური ურთიერთობების ასი წელი

მიმდინარე წლის წლის 26-29 მარტს, ქალაქ თბილისში, გაიმართა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია თემაზე: „უკრაინა-საქართველო: დიპლომატიური ურთიერთობების ასი წლისთავი“.

კონფერენცია მიმდინარეობდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სხდომათა დარბაზში (107-ე აუდიტორია).

მონაწილეებს მიესალმნენ საქართველოს განათლების მინისტრის მოადგილე - ალექსანდრე თევზაძე, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორი-გიორგი შარვაშიძე, საქართველოში უკრაინის სრულუფლებიანი და საგანგებო ელჩი- ივორ დოღოვი, უკრაინის სახელმწიფო არქივების სამსახურის უფროსი- ტატიანა ბარანოვა, საერთაშორისო ურთიერთობებისა და დიპლომატიის ისტორიის სამეცნიერო საზოგადოების თავმჯდომარე ირინა მატიაში.

კონფერენციაზე საინტერესო მოხსენებები წაიკითხეს საქართველოსა და უკრაინის სამეცნიერო წრეების წარმომადგენლებმა. აჭარის საარქივო სამმართველოდან კონფერენციაში მონაწილეობა მიიღო საარქივო სამმართველოს საზღვარგარეთთან, საზოგადოებასთან, მასმედიასთან ურთიერ-ობის, დოკუ-

მენტების გამოყენებისა და პუბლიკაციის სამსახურის მეორე კატეგორიის უფროსმა სპეციალისტმა ფრიდონ ქარდავამ და წაიკითხა მოხსენება : „აჭარის საარქივო სამმართველოში დაცული უკრაინასთან დაკავშირებული დოკუმენტების მოკლე მიმოხილვა“.

კონფერენციის მონაწილეებსა და სტუმრებს უკრაინის საელჩოში გულთბილი მიღება გაუმართა საქართველოში უკრაინის სრულუფლებიანმა და საგანგებო ელჩმა, ბატონმა ივანე დოლოგოვმა.

უკრაინა-საქართველოს დიპლომატიური ურთიერთობების ასი წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო კონფერენცია მნიშვნელოვან როლს ითამაშებს ჩვენი ქვეყნების მეტი დაახლოებისა და დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლის ისტორიულ საქმეში.

აჭარის დედასამშობლოსთან დაბრუნების 140 წლისთავისადმი მიძღვნილი ღონისძიება საარქივო სამმართველოს ტერიტორიულ ორგანო - ხულოს არქივში

2018 წლის 30 მარტს, საარქივო სამმართველოს ტერიტორიულ ორგანო - ხულოს არქივში ჩატარდა აჭარის დედასამშობლოსთან დაბრუნების 140 წლისთავისადმი მიძღვნილი ღონისძიება.

ღონისძიებას ესწრებოდნენ: საარქივო სამმართველოს უფროსი მაია ივანიშვილი, უფროსის მოადგილეები: სოსო სტურუა და ბესიკ ბაუჩაძე, ტერიტორიული ორგანო - ხულოს არქივის ხელმძღვანელი თემურ ბერიძე, სამსახურის უფროსები - თამაზ ფუტყარაძე, ელგუჯა ჩაგანავა; განყოფილების გამგე - მაია რურუა, უფროსი სპეციალისტები: ციცი ცინცაძე, თინა ქონიაძე. ღონისძიებას ესწრებოდნენ აგრეთვე: საქართველოს პარლამენტის მაჟორიტარი დეპუტატი ანზორ ბოლქვაძე, ხულოს მერი გოჩა მეღაძე, საკრებულოს თავმჯდომარე, მერის მოადგილეები, რესურსცენტრის ხელმძღვანელი, საჯარო ბიბლიოთეკის თანამშრომლები და დაბა ხულოს საჯარო სკოლის მოსწავლეები.

ღონისძიება გახსნა და დამსწრე საზოგადოებას მიესალმა საარქივო სამმართველოს უფროსი მაია ივანიშვილი. მოხსენებებით გამოვიდნენ და აჭარის დედასამშობლოსთან დაბრუნების 140 წლისთავის შესახებ ისაუბრეს: საარქივო სამმართველოს უფროსის მოადგილემ სოსო სტურუამ და საზღარგარეთთან, საზოგადოებასთან, მასმედიასთან ურთიერთობის, პუბლიკაციის და გამოყენე-

ბის სამსახურის უფროსმა თამაზ ფუტაკარაძემ. სიტყვებით გამოვიდნენ: საარქივო სამმართველოს აღრიცხვისა და სამეცნიერო - საცნობარო განყოფილების უფროსი მაია რურუა და ხულოს მუნიციპალიტეტის მერი გონა მელაძე.

ლონისძიების მსვლელობისას ნაჩვენები იქნა აჭარის დედასამშობლოსთან დაბრუნების ამსახველი სლაიდშოუ.

დასასრულს გადაღებული იქნა სამახსოვრო ფოტოები.

9 აპრილი

მიმდინარე წლის 9 აპრილს საარქივო სამმართველოს თანამშრომლებმა პატივი მიაგეს 1989 წლის 9 აპრილს დაღუპულთა ხსოვნას. პარალელურად მოეწყო „საქართველოს ეროვნული დამოუკიდებლობისა და ერთიანობისთვის დაღუპულ გმირთა ხსოვნისადმი“ მიძღვნილი გამოფენა.

2019-2022 წლების საშუალო ვადიანი სამოქმედო გეგმის განხილვა

2018 წლის 3 მაისს აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის საქვე-
უწყებო დაწესებულება-საარქივო სამმართველოში გაიმართა საარქივო სამმარ-
თველოს 2019-2022 წლების საშუალო ვადიანი სამოქმედო გეგმის განხილვა.

ღონისძიება გახსნა და შესავალი სიტყვა წარმოსთქვა საარქივო სამმართვე-
ლოს უფროსმა მაია ივანიშვილმა.

მოხსენებით გამოვიდა და 2019-2022 წწ საშუალო ვადიანი გეგმა წარმოად-
გინა სამმართველოს ანალიტიკური-მეთოდოლოგიური და ტერიტორიულ ორგანოებ-
თან მუშაობის სამსახურის უფროსმა ელგუჯა ჩაგანავამ.

გასვლითი ღონისძიება შუახევში

2018 წლის 4 მაისს, საარქივო სამმართველოს ტერიტორიულ ორგანო - შუა-
ხევის არქივში ჩატარდა აჭარის დედასამშობლოსთან დაბრუნების 140 წლის-
თავისადმი მიძღვნილი ღონისძიება.

ღონისძიებას ესწრებოდნენ: საარქივო სამმართველოს უფროსი მაია ივანიშ-
ვილი, უფროსის მოადგილეები: სოსო სტურუა, ბესიკ ბაუჩაძე, ანზორ თხილა-
იშვილი, ტერიტორიული ორგანო-შუახევის არქივის ხელმძღვანელი კახა დავი-
თაძე, თამაზ ფუტყარაძე, სამსახურის უფროსი, მაია რურუა- განყოფილების
უფროსი, ციცი ცინცაძე, მარინა ბოლქვაძე, მარინა გოგიტიძე, - უფროსი სპეცი-
ალისტები. ღონისძიებას ესწრებოდნენ აგრეთვე შუახევის მუნიციპალიტეტის
მერიისა და საკრებულოს ხელმძღვანელები და თანამშრომლები.

ღონისძიება გახსნა და დამსწრე საზოგადოებას მიესალმა საარქივო სამმარ-
თველოს უფროსი მაია ივანიშვილი. საზოგადოებას მიესალმნენ ასევე შუახევის
მუნიციპალიტეტის მერი ფრიდონ ფუტყარაძე და საკრებულოს თავმჯდომარე
გიორგი დავითაძე.

მოხსენებებით გამოვიდნენ და აჭარის დედასამშობლოსთან დაბრუნების
140 წლისთავის შესახებ ისაუბრეს: საარქივო სამმართველოს უფროსის მოადგი-
ლეებმა - სოსო სტურუამ და ბესარიონ ბაუჩაძემ, საზღვარგარეთთან, საზოგადო-
ებასთან, მასმედიასთან ურთიერთობის, პუბლიკაციის და გამოყენების სამსახუ-
რის უფროსმა თამაზ ფუტყარაძემ, აღრიცხვისა და სამეცნიერო-საცნობარო
განყოფილების უფროსმა მაია რურუამ.

ღონისძიების მსვლელობისას ნაჩვენები იქნა აჭარის დედასამშობლოსთან
დაბრუნების ამსახველი სლაიდშოუ.

დასასრულს გადაღებული იქნა სამახსოვრო ფოტოები.

9 მაისი - ვეტერან არქივისტთან ერთად

2018 წლის 9 მაისს, ბათუმში, გმირთა ხეივანში გაიმართა ფაშიზმზე გამარჯვების 73 წლისთავთან დაკავშირებული ღონისძიება. საზეიმო ღონისძიებას სხვა სამთავრობო სტრუქტურების წარმომადგენლებთან ერთად ესწრებოდნენ საარქივო სამმართველოს თანამშრომლებიც.

ბათუმში მეორე მსოფლიო ომის მონაწილე 24 ვეტერანი და ომში დაღუპულთა 12 ოჯახი ცხოვრობს.

საარქივო სამმართველოს თანამშრომლებმა მეორე მსოფლიო ომის ვეტერანს, ცნობილ არქივისტს და საზოგადო მოღვაწეს ბატონ სერგო ტაბაღუას მიულოცეს ფაშიზმზე გამარჯვების დღე, გადასცეს ფასიანი საჩუქრები და გადაიღეს სამახსოვრო ფოტოები.

100 წელი დამოუკიდებლობის გამოცხადებიდან

აჭარის საარქივო სამმართველოში გაიხსნა გამოფენა „100 წელი დამოუკიდებლობის გამოცხადებიდან“, რომელიც მიეძღვნა 1918 წელს საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის შექმნას. გამოფენილი იყო ჩვენს საცავებში დაცული დოკუმენტები და სურათების რეპროდუქციები.

საჯარო ლექცია „საქართველო 1918-1921 წლებში“.

2018 წლის 28 მაისს საარქივო სამმართველოში ჩატარდა დამოუკიდებლობის 100 წლისთავისადმი მიძღვნილი ღონისძიება. ღონისძიება გახსნა და გამსწრე საზოგადოებას მიესალმა საარქივო სამმართველოს უფროსი მაია ივანიშვილი. საჯარო ლექცია „საქართველო 1918-21 წლებში“ წაიკითხა ბათუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორმა ოთარ გოგოლიშვილმა. ღონისძიებას ესწრებოდნენ საარქივო სამმართველოს თანამშრომლები და კოლეჯი ბლექსის მოსწავლეები.